

הפילטר למקוואות

דבר הפולמוס ההלכתי על עניין הפילטר החדש לחיטוי מקוואות והמכשיר הנלווה אליו

והנה כבר מרן הגרצ"פ פראנק ב'הר-צבי' (יו"ד, סי' קעז) שדן בזה, כתב, דנראה שהמקווה הזאת פסולה מן התורה מטעם זחילה. ושפילו אם בשעת הטבילה יסגרו את החשמל וישוכו המים והטבילה תהא באשבורן ממש, ליבי מהסס אם כשרה היא לטבילת טהרה, דהרי הוצאת המים מהבריכה והחזרתם לתוך הבריכה נעשית בכוח החשמל, וכוח זה מכוח האדם הוא בא שהדליק את החשמל וכו', וא"כ מים הללו דינם כשאובים ופסולים לטבילה ולא יועילו לחשבם לאינם זוחלים ע"י ששבים. עכת"ד.

ובשו"ת 'חשב-האפוד' למרן הגרצ"ד פאדווא (ח"א, סי' יז) בתשובה בזה משנת תש"י, מסר כדברים אלו: הואיל והוא דבר חדש קצת נתייעצתי עם הגאון שר התורה מוהרד"ב ויינפעלד שליט"א [זצוקללה"ה] מטשיבין, ואמר לי, כי לפי דעתו אין לעשות במקווה שום דבר שלא נהגו בו הראשונים ואפילו אין עליו שום חשש, כי אי אפשר לדעת מראש מה שיוכל להיוולד מאיזה התחדשות שהוא, וכו'. ובכן משכתי ידי מזה, כי סו"ס אפשר להחזיק המקווה בנקיטת ע"י ניקיון תמידי ואין לעשות שינויים בסדרי המקווה המקובלים.

והנה ב'אגרות-משה' ביו"ד (ח"א, סי' קי) בתשובה על עניין זה משנת תשי"ז, אלו דבריו: הנה בדבר ה'סווימינג-פול' [בריכה] אשר נעשה בקרקע באופן שכשר למקווה שמתחילה יורדים לשם מי גשמים יותר מארבעים סאה ואח"כ פותחים הברז שלמעלה מהכותל ומתמלאת וכדתי, אבל הנה יש פילטער שע"י עלעקטרי יוצאים המים אליו ומתנקים שם המים מהלכלוך וחוזרים אל ה'סווימינג-פול', וכתבת, שאף אם נניח שהמים שבפילטער הם שאובין מ"מ לא יהיו פוסלים את המקווה משום דיש כאן מקווה כשרה, לא מובן לי כהוגן, דהרי רוצים לנקות בזה את כל המים. אבל חושבני שמאחר וכל העת נכנסין שם מקצת וכל העת יוצאין בחזרה, נמצא שנשאר שם לעולם שיעור מקווה כשרה.

ומצד 'זחילה' כתב, דיותר נוטה שאין כאן פסול, מאחר דהמים שבאים להפילטער חוזרים למקומם וכדאיתא ברמ"א (שם, ס"ו) מהריב"ש, דכשיוצאין וחוזרין לשם לא מיקרי זחילה. אלא שהיה טוב להפסיק עבודת הפילטער בשעת הטבילה כמו שכתבת.

וכבר גם בספ' 'טהרת-יו"ט' על המשניות (ח"ג, עמ' לב) למורח"ל דייטש זצלה"ה וגם ב'פתחי-מקוואות' למרן הגרי"י בלויא זצלה"ה (פ"ח, הע' יד) מיייתו משם כ"ק מרן בעל ה'דברי-יואל' מסאטמאר, שאמר דבלשון הריב"ש מבואר שכל מה שהתיר בזחילה כשחוזר למקומו הוא רק אם נתפח על ידי כוח מסוים ולאחר מכן כשסר המכריח חוזרים ושבים מאליהם למקום הראשון, ובזה אמר הריב"ש שעדיין נחשב כדרך אשבורן. משא"כ בפילטר שאינו חוזר למקווה מעצמו אלא על ידי כוח אחר, הרי הם כמים אחרים, ונחשב זוחלין מן התורה.

וב'מנחת-יצחק' (ח"ג, סי' פז) בתשובה משנת תשכ"א ע"ד מקווה אשר נבנה על אופן שעל הגג יש כלי הנקרא פילטער

וזהו אוצר ההשקה הנעשה בסמוך למקווה הטבילה, שלתוכו מקבלים מי הגשמים וממלאים אותו בהם לפחות במ' סאה וזה גובל בכותל שבינו לבין מקווה הטבילה וע"י נקב השקה שעושים באמצעיתו בגובה כזה שמתחתיו יהיו עדיין שיעור מ' סאה, בכך משווים למקווה הטבילה אשר מילאו במי הברז ממימי העיר השאובים עד למעלה מהנקב הכשר לטבילה. ומעתה מי הגשמים שבבור ההשקה הם הנשארים בו לאורך ימים בעוד השימוש הוא רק במקווה הטבילה אשר את מימיו מחליפים ומחדשים כסדרו. כשפופרת הנוד: במקוואות (שם, מ"ו) שנינו, דשיעור הנקב שעל ידו ייחשבו הבורות להיות מעורבים כאחד, הוא כשפופרת הנוד. היינו, קוטר שהוא כשפופרת הנוד [הוא כ-5-6 ס"מ], דאז יתחשב המקווה הפסול אם מחמת שמימיו שאובים, ואם משום שאין בה שיעור ארבעים סאה, להיות גם היא כמקווה כשרה לכל דבר. והוא הנקב הנראה במקוואות שלנו בתוך המים בסמוך לגובה פני המים. ומעתה גם לעניין זה שאם יהיו המים זוחלין בין זו לזו שהם נפסלות בכך מתורת מקווה גם אם בשניהם שיעור מקווה, מעתה אם יש חיבור ביניהם בנקב כשפופרת הנוד, נעשית כולה כמקווה אחת שיש בה תנועה של מים בתוכה שאין בכך פסול.

אוצר הזריעה: עצה נוספת היא להכשיר מים שאובים לטבילה, ע"י שיכניסו המים השאובים אל תוך מי הגשמים, שהמים השאובים כמו נורעים במים הכשרים, ועי"ז ייחשבו המים השאובים כהמי גשמים בעצמם. דמשיש כאן מ' סאה מי גשמים אפילו ריבה עליה כל מימות שבעולם נשאר בהכשרו. והוא מבואר בשו"ע (שם, ס"ו).

ודרך פעולת האוצר היא, שבכך שממלאים באוצר הזריעה בפעם הראשונה את מי הגשמים, מעתה, ממלאים אותו ממי ברז המה מים שאובין ונחשבים למים כשרים כמותם, ומשעולה על גדותיו הם נשפכים דרך חור [תעלה] שעושים בכותל שבינו לבין בור הטבילה, הוא הנראה במקוואות למעלה מגובה פני המים ודרכו ממלאים את בור הטבילה.

ובדרך זו אפשר להחליף ולחדש בכל עת מי המקווה, ע"י שאותה מרוקנים ואת האוצר ממלאים ודרך התעלה נשפכים ממנה אל תוך המקווה ומתמלאת.

המצאת הפילטר הראשון

המצאת הפילטר הראשון אף הוא הובא בשעתו לאחר השימוש בו לחיטוי המים בברכות שחיה'ה וביקשו להכניס שימושו לצורך טיהור מי המקווה. הוא שהיה בנוי באופן שמערכת הטיהור עמדה מחוץ למקווה ובאמצעות צינור נשאבו המים אליה ושם עברו הסינון ע"י חול אשר ניקו את המים, ולאחר מכן הוחזרו המים נקיים ע"י צינור אל תוך המקווה וחוזר חלילה. ונתעורר בה השאלה דפסול 'זוחלין', דהלא היו המים ננערים ליציאה מתוך בור הטבילה למקום אחר והווי זוחלים.

כאשר מאורחות-חיייו של קורא ה'מבשר התורני' שענין הטבילה הוא ממטלות החיים המרכזיים ומסדר היום התמידי הוא, בנוסף על החיובים בה מצד ההלכה, אלא אף כהכנה ולתוספת קדושה, לזה באנו, היינו לענין השאלה שנתעוררה שוב, שהיא ממיני השאלות היותר תדירות העולות בכל כמה מתקופות העיתים אשר בעידן התפתחות הטכנולוגיה ועמה תורת הכימיה שהיא המביאה איתן ההמצאות החדשות לבקרים, ובהן מוצעים המכשירים לטיהור מי מקוואות ואשר לרוב באות הנה לאחר השימוש בהם בבריכות שחיה'ה. ועתה עלתה ביתר שאת לאשר בדמות שונה לחלוטין ומחודשת לגמרי באה לכאן, והיא שעוררה הסערה עתה, אם ניתן וטוב להשתמש בה לחיטוי מקוה לכתחילה מצד ההלכה אם לאו. ואנו אין אתנו להכניס את ראשנו בין ההרים או להזדקק להכרעה ביני רבוותא, הלא המה האמונים עליה והיא הנתונה לגדולי בעלי ההוראה, אלא כי אם להביא בזה מציאות הדברים ולצקת התוכן ממקורות הפוסקים וצדדי השיטות בקצירת האומר לפני הקוראים התורניים שוחרי ההלכה וגם את האופן העולה בזה לכו"ע להיות הטבילה כהידורה גם במקום שיש בה מכבר אחד הפילטרים חדשים גם ישנים, או זו החדשה מחוללת הסערה לעת עתה כדי שתהיה לכתחילה שבלכתחילה.

עיקרי דינים ומושגים

פסול דוחלין: ב'תורת כהנים' (שמיני, ט) דרשו מקרא שהמקווה מטהר רק באשבורן [מים נקוים] בלבד, ופסולים בזוחלין.

היינו דמקווה מים שהוא ממי גשמים צריכין להיות מכונסים, דשונה דין מי גשמים מדין מעיין. שאינם מטהרים בתנועה אלא רק משיתכנסו ויעמדו במקום אחד.

ופסק הרמ"א (סי' רא, ס"ב), דפסול זחילה הינו פסול דאורייתא.

איסור מים שאובים: עוד דרשו בתנו"כ (שם), דמקווה מים נפסל כאשר המים נשאבו בכלי.

ופסק הרמ"א (שם, ס"ג), שאם כולו שאוב פסול מן התורה. אבל אם רוב המקווה כשר ומיעוטו שאובין אינו אלא מדרבנן.

אוצר השקה: הוא במשנה במקוואות (פ"ו, מ"א ומ"ז). הוא, נגיעת מים במים כדי לטהרם, להכשירם, או כדי להשלים שיעורם.

ובשו"ע (שם, סנ"ב) הוא, דמים הנוגעים במים אף שאין מתערבים זה בזה ואף בשהם נמצאים בנפרד נחשבים למחבורים ומקבלים דינם אלה מאלה, וכגון, אם השיק מים שאובים למקווה כשר של מי גשמים, ייחשבו המים השאובים מחבורים למי המקווה ויהא דינם כדין המקווה שניתן לטבול בהם. וכן אם אין במים שבאחד מהם שיעור מ' סאה ומחבורים הם לבור אחר שיש בו שיעור מצטרפים שניהם לשיעור.

- **ההתחלה** - הפילטר הראשון
- **ההמשך** - הפילטרים שבדור אחרון הפועלים בתוך המים ע"י קרינת אולטרא סגול
- **הסערה כעת** - הפילטר החדש והמכשיר הנלווה אליו - נושאי הסערה

שלשם נכנסין המי גשמים ומשם לבור, כתב, שכבר נפסלו המים עי"ז מצד שאובין ופסולה.

והו, בשו"ת 'בצל-החכמה' (ח"ד, סי' צח) כתב בזה: ואשר
 בבקשני להודיע חו"ד העני' בדבר מסגנת הנקראת פילטע"ד
 שמשממשין בה לניקוי מי בריכות שחי'ה, אם מותר להשתמש
 בה גם לניקוי מי מקווה או שיש לפוסלה משום 'שאובין' וחשש
 'זוחלין', לענ"ד פשוט בס"ד דתרווייהו פסולי איתנייהו ב'.

ובכך כתב מרן המנחת-יציחק' (ח"ח, סי' ע"ו), בתשובה בזה משנת תשל"ט: משם הרה"ג מוהר"י אשכנזי נאמן ביתו של כ"ק מרן רבנו הגה"ק מסאטמאר שליט"א [זצוקלה"ה] בשמו, שאמר שאסור לעשות מקווה עם פילטער וכו', ויש למנוע מלעשות מקווה עם פילטער בשום מקום, כי אם יראו מקוואות עם פילטער יהיה מי שיבוא להתיר לעשות כן.

גם ב'הסרת-יו'ט' (שם), תשובה ממרן הג"מ שטרן בעל ה'באר משה' ושכתב בה: ובפרט שכ"ק אדמו"ר הגה"ק רשכבה"ג מסאטמאר שליט"א [וצוקללה"ה] נתן מהדור על הוראתו והסכים לדבריו שלא לעשות פילטער בשום מקום מחמת מכשולות ח"ו ומי יבוא אחר המלך לשנות מדבריו ומהוראתו בקדושה.

ואילו בשב"ל (ח"ד, סי' קיז) בתשובה משנת תשל"ח כתב, דמה שרצו להוציא איסור על זה בכל מקום, הנה אין זה דבר קל לאסור איסור כשם שכ"ש אינו קל להתיר מה שצריך לאסור וכו' וגם להמחמירים מעיקר הדין לתפילה מ"מ יש קולות ידועות כשאובים וכו'. אם לא כמו שכתב אחד מהרבנים הגאונים שליט"א דלפעמים טובלים שם גם 'כלים' ובזה ודאי מקום לאסור וכו' ע"כ למעשה ראוי להחמיר.

והנה ב'תשובות-והנהגות' למרן הגר"מ שטרנבוך יאריך השי"ת ימיו ושנותיו בנעימים (ח"ב, ס' תמא) מפרש, שעיקר ההשאלה בפילטער, שהשאובין חוזרים למקווה שהיא זוחלין, וזוחלין להרבה פוסקים לא מטהר שאובין [וכדלעיל], ונעשין כל מי המקווה שאובין.

ובכך גם מסיים, דלא יוכל לדון גם על כלל המקוואות, דעולולים לטבול שם גם כלים, דבעיניי ראייתי שעל אף שהייתה 'פיתקא' שמקווה זו אינה כשרה לטבילת כלים, אנשים לא ראוה.

הפילטרים ע"י קרינת אולטרא-סגול

הפילטר שבדור אחרון הוא המצוי כיום לרוב במקוואות, אותו יצרו עם שינויים בעצם מבנהו ונסתלקו עי"ז רוב החששות שהיו בסוג הישן, ועיקרו, שבניגוד לפילטר הישן שהיו מי המקווה מובלים אל המערכת שעמדה מחוץ לכתלי בור הטבילה, הרי שהפילטר האחרון מותקן כולו בבור הטבילה גופא בעוד המים נדחפים במשאבה אל הצינור ויוצאים מצידה השני ובעת המעבר מקבלים קרינת אולטרא סגול הוא העושה החיטוי והכול נעשה תוך המים. והרי שמצד הפסול דיווחלין אין כאן, נדחשב כחלק ממי המקווה.

והנה ב'שבת-הלוי' (ח"ט, סי' קפז) בתשובה משנת תשנ"ו כתב לבאר היטב דרך פעולתו, ודמתקן זה הנעשה לטיהור מי המקווה מפני חשש מחלות הוא המושקע כולו תוך המקווה ללא כל זחילה, ותהליך הסינון מתבצע תוך המים בעוד הוא פועל כמשאבה המושכת אליה את המים סביבותיה כשבתוך המים נעשה כעין מערבולת פנימית בעיקר בשולי המקווה דשם המים נדחפים לצינור מפולש ויוצאים מצידה השני ובעת המעבר מקבלים קרינה שזה החיטוי ומשם המים ממשיכים לתוך מסננת פילטר. וכאמור, הכול בתוך המים במצולות. ובכך מסיק, דמעיקר ההלכה הדבר נראה נוטה להקל, דאי משום איסור זוחלים, איבעית אימא, אין זוחלים אלא כשזוחלים מעצמם עיין ש"ך יו"ד סי' רא סק"ל, ואב"א, שאין יוצאים כלל משטח מי הטבילה. ואי משום חשש שאובים, אין שאובים נעשים תוך המקווה עצמה ולא יצאו לחוץ. וכמבואר בס' רא.

אלא כתב, שמ"מ, מטעם חשש, ראוי שלא לחטא המים אלא רק שלא בשעת טבילה ובשעה שהמקווה סגורה.

ואילו דעת מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ללה"ה היא שלא להתקין

פילטר בשום מקום, כדי למיגדר מילתא. אך מ"מ במקום שהטבילה אינה מעיקר הדין והפילטר בתוך המים רשאים לטבול במקום זה. (עומק-הפשט' תשע"ו 63).

ואילו ב'תשובות-והנהגות' (ח"ה, סי' ער) כתב בזה: הנה מכשיר סינון מים החדש שהתקינו במקוואות והתפשט באר"ק בזמן האחרון, וקיבלו על המתקן הכשר מהגר"ש וואזנר שליט"א [זצללה"ה]. הנה המעיין בתשובת הגר"ש וואזנר שליט"א [זצללה"ה] עיקר ההיתר הוא ע"י שיש חיבור כשפופרת הנוד בין הצינור למקווה והווי כחלק מהמקווה, וממילא לא שייך בזה פסול זחילה. אבל דע, שבדקנו הפילטר ומצאנו שאין בו חיבור כשפופרת הנוד, דהצינור הפנימי סותם חלל הצינור החיצוני וההרווה שם רק ב' ס"מ שהוא פחות מהשיעור. ומעתה נראה דכיון שהוא קבוע ומחובר היטב לתחתית המקווה, הרי בטל ממנו שם כלי המטלטל (עיינין תוס' שבת יא: ד"ה אלא) וא"כ החלל שבתוך הצינור שהוא מוקף במחיצות קבועות, הוי רשות בפנ"ע ואינו חלק מהמקווה, וכשהמים זוחלין במקום כניסת המים בנקב שבצינורו שהוא למטה ממ' סאה, הווי כזחילה ממקווה למקווה למטה ממ' סאה ובשארין חיבור כשפופרת הנוד הוא פסול לרוב הפוסקים.

וכתב, דפסול וזחלין הוא אפילו לטבילה שאינה מעיקר הדין, כמבואר בשו"ע (או"ח, סי' קנ"ט) שזחלין פסול לנטילת ידיים, וולא דמי לשאובין שכשר לטבילת שאינה מעיקר הדין, ע"ש ב'מחצית השקל'.

והן, עיקר הפסול הוא כשהמכשיר פועל בשעת הטבילה, שאז זוחלים המים לתוך המכשיר. אבל האמת היא, שאפילו אם אינו פועל בשעת הטבילה, מ"מ, כיון שהמתקן פתוח למטה, הרי כשהאדם נכנס לתוך המקווה וטובל בו נעשה תנועה במים, ומי המקווה זוחלים לתוכו ויש כאן זחילה שאינה ניכרת, ולכן כשהטבילה היא מעיקר הדין אין לטבול בו גם כשהמכשיר אינו פועל, וחייבין להסירו. מיהו בטבילה שלא מעיקר הדין יש להקל כשהמתקן אינו פעיל. עכ"ת ד.

”...אנו אין אתנו להכניס את ראשנו בין ההרים או להזדקק להכרעה ביני רבוותא, הלא המה האמונים היא הנתונה לגדולי בעלי ההוראה, כי אם להביא בזה מציאות הדברים ולצקת התוכן ממקורות הפוסקים וצדדי השיטות...”

פולמוס הלכתי סוער. מודעות רבנים בעד ונגד ה"מקווה ריין".

ומייתי, שהביאו מתקן זה לבד"ץ דעיה"ק, ופירקוהו, ומצאו שאין בו כשפופרת הנוד וכמש"כ, ופרסמו כרוז שיש להסירו מהמקוואות.

גם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"לה"ה, פירסמו דעתו בשנת תשס"ח: כבר מילתי אמורה שאין לבצע שום שינוי מכפי שהיה נהוג עד כה במקוואות טהרה.

וגם מרן ה'שבת-הלוי וצללה"ה ומרן הגר"נ קרליץ וצללה"ה ויבדלח"ט מרן בעל ה'דרך אמונה' צירף חתימתו, במכתבם שמיום "יא אייר תשע"ב: על דבר מה שנפרץ השימוש בפילטר במקוואות אשר מלבד הנידון בכשרות המקווה מחשש זוחלין ושאובין, עלול לתקלות כפי הניסיון וכו', על כן יש להרחיק הפילטר מכל וכל ויש לשקוד על ניקיון וכשרות המקוואות כפי שהורנו רבותינו ז"ע ללא שינויים.

ואילו הגר"מ פון בעל 'אור-מאיר' על הזמנים ומקוואות, הוא שהורה בזה בספרו להיתר (ח"ב, עמו' תקלו), וכתב, שיש להקל בזה אפילו בזמן שהפילטר פועל, כיון שהמים שבמכשיר אינם בתוך כלי ודינם כמונחים במקווה וזהו כל היסוד כאן. ושמוד דבר זה כי בזה הכול תלוי. ועוד האריך בזה, שם (עמו' תקמה), דהווי כחורי מקווה דבטלי להמקווה גם בלי חיבור כשפופרת הנוד.

גם בספ' 'טהרת-הבית' למרן הגר"ע יוסף (ח"ג, עמו' שילו) כתב, שמותר להתקין פילטר בתוך המקווה כדי לסנן המים ולנקותם מכל זיהום, ואין בזה שום חשש לא משום שאובין ולא משום

מכשיר הרשת הצף הנלווה אליו

הגר"ד ליטמאנאוויץ הוסיף על מכתב הגר"מ פוזן בעניין המכשיר הנלווה אליו: המכשיר רשת צף איני רואה בו שום שאלה. והגם שאינו פילטר, לא יהא מונח במקווה בשעת טבילה גם בלי פעולה.

גם הגאון ר"ע אויערבאך כתב בזה, ופשוט שצריך זהירות והשגחה להפעיל את המכשיר בשעות שלא בשעת הטבילה. והגר"מ פוזן במכתבו מחו' אייר תשע"ט כותב בזה, ראיתי המכשיר רשת צף אשר בתוכו פרופלור המושך אל תוכו מים שעובר בשק בד שתופס את הלכלוך מעל פני המקווה. מכשיר זה כשר לכתחילה לשימוש במקוואות למהדרין מן המהדרין אפילו לטבילות שמעיקר הדין ואין בו שום חשש כלל של בית קיבול או זוחלין הואיל וכל המכשיר שקוע בתוך מי המקווה שיש בו ארבעים סאה.

גם הגר"מ בראנסדארפער במכתב מסיון תשע"ט כתב: דהכלי המיוחד המשמש לבלן לאסוף כל מיני לכלוך הצף מעל פני בורות מי הטבילה בכדי למנוע אי נעימות. הנני רואה בזה הידור גדול וכו' וכן מונע דבר זה משימוש בפילטר שידוע שיש בזה מחלוקת הפוסקים.

דבר המערערים

הגרמ"מ לובין כתב בזה (כ"ז מנחם אב תשפ"א): בעניין המכשיר המיועד לניקוי המים ושלא בשעת הטבילה, הנה בוודאי ההנהגה הנכונה לא לשנות תכנית המקוואות וכפי המקובל, אמנם מאחר ומכשיר זה נפוץ במקוואות שונים בעולם ותועלתו ידועה ועדיף מכל המכשירים האחרים וערעור על המכשיר יגרום קלקול יותר, ע"כ אין לפקפק בזה מצד הדין והטבילה כשרה ללא חשש. והדרך הרצויה ליראים להקפיד על ניקיון המים בצורה טבעית על ידי החלפה תדירה.

והנה הגאון רמ"ז זארגער בעל שו"ת 'וישב-משה' יצא בזה (חו' מנ"א תשפ"א) בדברים חוצבים: דאם באופן שאין שום חשש כלל אסרו רבותינו ז"ע מקווה עם שינויים ק"ו במכשיר של טכנולוגיה ומדע חדש ומתקדם, שעלינו מוטל החוב לעורר ולהזהיר שאסור להיכנס בעניין זה כלל וכלל ח"ו.

ויש שערערו (מסורת', י"ט אב תשפ"א): דהחיסוי בזה הוא ע"י חמצון מתקדם המבצע תוך כדי פעולתו שינוי בכימיה של המים וכבר כתב החזו"א (מקוואות, ליקוטים ס"ג סק"ה) ד'מי חמצן' הוו כמי פירות הפסולים למקווה גם לאחר שחוזרים להיות מים רגילים בעירובם במי המקווה.

ובמכתבם מ"ד אב תשפ"א, דאך יתנו לאנשי מדע להנדס ולטפל במים עצמם ולעשות מים מורכבים עם שינוי ביסוד המים ואפילו לא יפעל בשעת הטבילה או המילוי. והלא התורה שמדברת על 'מים' הכוונה למי הגשמים הרגילים או למימי המעיינות והנהרות ולא למים ששינו מקורו.

מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א בוחן את המקווה ריין

החרגת המתירים

הגר"ש רוזנברג כתב בזה גם (שבט תשע"ז), שהמכשיר לחיטוי מקוואות המחטא את המים על ידי חמצן, אפשר להשתמש בו לניקוי המקוואות ללא חשש. וכתב (אייר, תשע"ט), שפעולתו מבוארת היטב במכתבו של הגר"מ פוזן ואין שום ספק שאלה בהפעלת מכשיר זה במקוואות. אלא שסיים, אמנם כבר הנהיגו שבשעת טבילה לא יפעל שום מכשיר של פילטר במקווה וכל הפעולות של ניקיון המים נעשית שלא בשעת טבילה וגם מכשיר זה מתוכנן שיפעל בלילה אחר שנסגר המקווה לטבילה.

והגר"מ פוזן במכתב (כסליו, תשפ"א), כתב: אולם בכל מקומות שאני בונה מקוואות שיש שם מכשיר אני מקפיד שלא תעבוד המסננת בשעת טבילה והוא רק מטעם זהירות ולא מדינא, כי גם בשעה שהיא עובדת אין הטבילה נפסלת.

כן הגר"ש בראנסדארפער שנצטרף (כ"ה שבט) למכתב הנ"ל, כתב: וראוי ויאות להשתמש בכל המקומות אבל בתנאי להוציאו בשעת הטבילה.

והנה הגר"י יוסף כתב (תשרי, תשע"ט) בזה אל הממציאים: ראיתי שיש מתקן שואב אוויר ומטהר אותו והאוויר הנקי יוצא מהמתקן דרך צינור המופשל לקרקעית מי המקווה שממנו יוצא אוויר המטהר את המים ומנקה אותם היטב וכו', ומ"מ אם יש בפליטת צינור האוויר שבמי המקווה יצירת בועות יש ליזהר לכתחילה שלא לטבול באותו המקום ועדיף טפי במקרה כזה שיעשו את טיהור המים בזמן שאנשים לא טובלים.

הלכתיים, פשוט וברור שמקווה כזו כשרה לכל הדעות אף לדעת מרן ה'דברי חיים' שחושש לזחילה נכנסת שגם נחשבת לזוחלין, מאחר שבועות החמצן אין בהם ממשות ואינן אלא אוויר בעלמא ובאמצעות התקנתה היא ראויה לשימוש למהדרין מן המהדרין אפילו לטבילות שמעיקר הדין. ועל כן נראה לי שיש הידור בהתקנתה, כדי שלא להזדקק לאמצעים שונים שמעוררים חששות כשרות כידוע כמו דמרגלא בפומיה דאאמו"ר מרן בעל ה'קנה בושם' וצוק"ל שמקווה נקייה היא הידור בכשרות.

על מכתב זה צירף חתימתו מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א לאחר שהוצג המכשיר לפניו ע"י הגרמ"ב בהשתתפות הממציאים.

הגר"ר מאיר פוזן בעל ה'אור-מאיר' במכתב מחו' מנחם אב תשפ"א נימק דרך פעולת המכשיר וקילס ושיבח ההמצאה ושעל ידו יוכלו לטבול במקווה שכולו מים נקיים כשרים לצאת ידי כל שיטות הראשונים ז"ל.

גם הגרמ"ש קליין (שבט תשע"ז) כבר כתב בזה, שראה המכשיר והוא טוב לשימוש במקוואות כפי שכתב הגאון הרב רוזנברג שליט"א [וכדלהלן]. וגם צירף חתימתו (עשרה בטבת, תשפ"א) על מכתב הגר"מ פוזן הנ"ל, וכתב, והוא מהודר ממש וראוי להשתמש במכשיר זה בכל המקוואות.

גם הגר"נ קופשיץ צירף חתימתו על מכתב הנ"ל. וגם הגרר"צ ובר (מנ"א תשפ"א) כתב ע"ד המכשיר שאפשר לחטא את מי המקווה על ידי חמצון בלבד יש בזה תועלת רבה ויכולים להשתמש בו למהדרין מן המהדרין.

המכשיר הנלווה אליו

הפילטר

המכשיר תורני | י"ט באלול תשפ"א | עש"ק פרשת כי תבוא

יח